עין משפט
נר מצוה

מו א מי׳ פ״ו מהלכות עירובין הל׳ ט סמג עשין דרנגן ג טיש״ע א״ח סי׳ תט סעיף ב:
מז ב מי׳ פכ״ד מהל׳ שבת הלכה י טיש״ע א״ח סי׳ שז סעיף כב וסי׳ שמב:
מח ג מי׳ פי״ד מהל׳ שבת הלכה מו:
מט ד מי׳ פי״ג מהל׳ שבת הלכה יח:
נ ה מי׳ פי״ד מהלכות שבת הלכה ז סמג לאוין סה טיש״ע א״ח סי׳ שמה סעיף יט:
נא ו מי׳ שם הל׳ טו:
נב ז מי׳ פי״ב מהל׳ שבת הלכה יד:

מוסף רש״י

לא גזרו עליו בין השמשות. דכיון דכל השמשות פסיקא הוא ושבות דרבנן הוא לא גזר (ערובין לב:). וכמה הוא רקק מים. כמה שיותר דעתא דמלאכי דר״ר הוא ולא נעשה כרמלית (לקמן ד:). הילוך על ידי הדחק שמיה הילוך. חד לגמרא דלא אין רגילין להלך בו פטור ומי רגילין להלך בו חייב, ולע״ג דהילוך ע״י הדחק הוא, יחד לשמעינן דדיקא הילוך ע״י הדחק שמיה הילוך, אבל משמיש לרבים ע״י הדחק כגון נוטל משפה ברה״ר, לע״ג דמיא לאלמוני היה מוטמא ומולדת לא הוי משמיש למיהר הכא נוטל ברה״ר. כעמוד ט׳ שהרבים מכתפין עליו דלמרינן הכי מקום שאין בו ד׳ על ד׳ שחיים. רוחב ועומד כין הכי״ר ליה״ר רש לני הכר כיון נוטה מן הארץ ג׳ ואלו היה רוחב ד׳ היה נקרא רשות לעצמו והוי כרמלית ואסור לטלן. אבל בכשיש נקרא מקום פטור ומותר לטלן ולטלן לתוף עליו משם אלכן (ערובין יח:). הילוך ילוכא מקום חשוב לאו רשות אלמני נפשיה היא ומבטל לבטל ולהכא (שם ט:). ובלבד שלא יחליפו. דלא ליתני למיתי דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד ואתי למישרי הילוכא בשבת (שם). ודרבנן היא. דאילו חיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו והנחה לרשות זו, והכא עקירה מהרי״ר נמוהיב והנחה למקום פטור. ועקירה ממקום פטור והנחה לרה״ר גמורה (שם עז:).

תוס׳ ישנים

א) הוה מלי למימר דע״כ מקומה מקום פטור הוא דכל אמתי לא הני מקום פטור ומיהו אמתא נמי לא פי׳ דנגיה ג׳ ולהיו רחבה ד׳ ות״כ לא כה לפרש לחיבו מקום פטור ומאי דמשמע מרשמא שמעינן ליה עמיד נגוה ר״ ירחב ד׳ הכי הכי״ר אבל אין רחב ד׳ הוי מקום פטור:

מסורת הש״ס

נתכוון לשבות ברה״ר והניח עירובו בבור למעלה מי׳ טפחים עירובו עירוב למטה מי׳ טפחים אין עירובו עירוב היכי דמי אילימא בבור דאית ביה עשרה ולמעלה דדלאי ואותביה ולמטה דתתאי ואותביה מה לי למעלה ומה לי למטה הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר הוא אלא לאו בבור דלית ביה עשרה וקתני עירובו עירוב אלמא תשמיש על ידי הדחק שמיה תשמיש זמנין משני ליה הוא ועירובו בכרמלית ואמאי קרי לה רה״ר לפי שאינה רשות היחיד וזמנין משני ליה [א]הוא ברה״ר ועירובו בכרמלית ורבי היא [ב]דאמר [ג]כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות ולא תימא דחויי קא מדחינא לך אלא דוקא קאמינא לך [ד]דתנן [ה]אם היה רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו הזורק לתוכה ד׳ אמות חייב וכמה הוא רקק מים פחות מי׳ טפחים ורקק מים שרה״ר מהלכת בו הזורק לתוכו ד׳ אמות חייב בשלמא רקק רקק תרי זימני חד בימות החמה וחד בימות הגשמים וצריכא דאי אשמעינן בימות החמה דעבידי אינשי לקרורי נפשיהו אבל בימות הגשמים אימא לא ואי אשמעינן בימות הגשמים אגב דמטנף מקרי ונחית אבל בימות החמה לא צריכא אלא הילוך תרי זימני למה לי אלא לאו ש״מ הילוך על ידי הדחק שמיה הילוך תשמיש על ידי הדחק לא שמיה תשמיש ש״מ אמר רב יהודה [ו]האי זורא דקני רמא וזקפיה רמא וזקפיה לא מיחייב עד דעקר ליה אמר מר [ז]אדם עומד על האסקופה נוטל מבעה״ב ונותן לו נוטל מעני ונותן לו האי אסקופה מאי אילימא [א] אסקופת רה״ר נוטל מבעל הבית הא מפיק מרה״י לרה״ר ואלא אסקופת רה״י נוטל מן העני הא קא מעייל מרה״ר לרה״י אלא אסקופת כרמלית נוטל ונותן לכתחילה סוף סוף איסורא מיהא איתא [ח]אלא אסקופה מקום פטור בעלמא הוא כגון דלית ביה ד׳ על ד׳ וכי הא [ט]דכי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ד׳ על ד׳ טפחים מותר לבני רשות היחיד ולבני רשות הרבים לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו אמר מר ובלבד שלא יטול מבעל הבית ונותן לעני מעני ונותן לבעל הבית [י]ואם נטל ונתן שלשתן פטורין לימא תיהוי תיובתא דרבא [יא]דאמר רבא [יב]המעביר חפץ מתחילת ד׳ לסוף ד׳ ברשות הרבים אע״פ שהעבירו דרך

נתכוון לשבות ברה״ר. המערב עירובו תחומין עירובו קונה לו שביתתו שם שיוכל לילך משם לכל רוח אלפים כאילו שבת שם ונרחך שיתכוון לקנות שביתתו במקום שיכול לאכול שם עירובו אם היה רוצה לאוכלו שמתוך כן מועיל לו עירובו לקנות שביתה למקום פיתח גורסה) דהתם שייך לאיים ואע״פ שהוא כתוך העיר כשקדש היום: **למעלה מי׳ טפחים עירובו עירוב.** קס״ל דיכול ליטלו בשבת: **אי נימא כבור דלית ביה י׳.** עמוק: **ומאי למעלה דדלאי ואותביה.** שהגביהו והנימו למעלה מי׳ מקרקעיתו של בור: **ומאי למטה דתתאי ואותביה.** שהשפילו והנימו למטה מי׳ התחתונים. אמאי עירובו עירוב הרי הבור רה״י הוא משפת אוגנו ולמטה וכל שמונה כו ברה״י הוא מונח וכיון דנתכוין שתהא שביתתו ברה״ר ולא הניח עירובו על שפת הבור נמצא הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר ואינו יכול להוליחו מרה״י לרה״ר לאוכלו: **אלא לאו.** הא למעלה מי׳ דקתני בבור דלית ביה י׳ וה״ק אם קרקעיתו של בור למטה מי׳ דהוי הבור חלוי י׳ והוי רה״י אין עירובו עירוב כל מקום שהונח שם ואם קרקעיתו של בור למעלה מי׳ דה״ל חלוי פחות מעשרה עירובו עירוב ולא תשיב ליה כמונח בכרמלית אלמא תשמיש לרבים תשיב ליה: **הוא ועירובו בכרמלית.** כגון שהיה זה בבקעה ונתכוין לשבות על שפתו ובור נמי כיון דלא עמוק י׳ כרמלית הוא: **ואמאי קרי ליה.** נתכוון לשבות ברה״ר: **לפי שאינה רה״ר.** דאילו הואי הא בור בתלר אפילו עמוק י׳ עירובו עירוב: **וזמנין משני ליה.** רה״ר דוקא קתני ובור שהוא פחות מי׳ כרמלית הואי כדאמרינן דלא שמיה תשמיש. ודקשיא לך היכי מצי מפיק ליה על כרחין קניית עירוב בין השמשות אימא כשקדש היום והוא ספק יום ספק לילה: **ור׳ יוחנן דאמר.** בעירובין (דף לד:) דשבות שגזרו חכמים באיסורי שבת לא גזרו עליה אלא בשבת ודאי ולא בין השמשות הלכך מכרמלית לרשות הרבים שבת בעלמא הוא וכין השמשות דאי אפשר ליטלו משם ולאוכלו לפיכך קנה עירוב: **ולא דחויי קא מדחינא לך אלא דוקא קאמינא לך.** דלא שמיה תשמיש לרבים: **רקק.** גרוויל״א ומיס לפין עליו: **ורשות הרבים מהלכת בו.** שעוברין בתוכו רקק כרגליהם: **פחות מי׳.** שאין המים עמוקים י׳: **חייב.** שהוא כרשות הרבים גמורה: **אלא הילוך תרי זימני למה לי.** ליתני כסיפא ורקק מים שברה״ר הזורק לתוכו חייב רה״ר מהלכת בו לאשמועינן דבעינן שיהא הילוך לרבים למה לי הא מרישא שמעינן ליה אלא להכי הדר תנייה דוקא שיהא הילוך לרבים דאף על גב דע״י הדחק הוא שמיה הילוך אבל אם היה צורך רבים לתשמיש לא תשיב רשות לרבים: **זורזא דקני.** מכילה של קנים תרוכים: **רמא וזקפיה רמא וזקפיה.** הוליכו אמות הרבה ברשות הרבים בעבין הזה אלא נטלו כולו מן הקרקע אלא זקפו והשליכו וחזר וזקפו והשליכו אין זו עקירה: **אסקופה רשות הרבים.** כגון אסקופת מבוי שאין עליה תקרה ואין גבוה ג׳ מן הקרקע ולמי של מבוי לפנים הימנה: **רשות היחיד.** כגון עומדת תחת התקרה או לפנים מן הלחי או גבוהה י׳ ורחבה ד׳: **אסקופה כרמלית.** אינה גבוהה י׳ אלא רחבה ד׳ הכי קתני עוטל לכתחילה סוף סוף איסור דרבנן איכא: **מקום פטור.** מקום שאין בו ארבעה הוא מקום מסויים שיש לו רוחב רחב קצת וגבוה ג׳ ועומד סמוך לרשות היחיד ולרה״ר והכי מוקמינן לה בעירובין (ט.) בגבוה ג׳: **ובלבד שלא יחליפו.** והכי נמי קתני לעיל (ו.) ובלבד שלא יטול מן העני ויתן לבעל הבית: דרך

מ) עירובין לב: לד: לה. (עה״ב). ב) לקמן קז:. ג) (לעיל ג.). ד) עירובין נח. עז. סה: קא:. ה) עירובין נח. ע״ש עט. ע״ש. ו) (עירובין עב.). ז) כמו בקוקס מיהו כאי יכן דקיימים היה לפ״ז לאי דיקא כל״ל רש״ל. ח) (וע״ע תוס׳ חולין לו: ד״ה ואי אשמעינן ותוס׳ מגילה מג: ד״ה ומעמיד ותוס׳ ומוס׳ שבתים מב: ד״ה ושבול יום ותוס׳ שבתים ח. ד״ה הגיה וכו׳ וקל״ג בתוס׳ יומא כב. ד״ה אלי אשמעינן). ט) לפנינו מימינו לשמאלו נגד גופו כל״ל רש״ל. י) כי׳ רש״ל.

הגהות הב״ח

(א) תיש׳ ד״ה אמר ליה וכו׳ כלומר אפי׳ נמצוך מ׳ הוי ר״ר דמשתמשים בה על ידי הדחק: (ב) ד״ה לא וכו׳ כמו עיקר לכתף תוך ד׳ אמות לאמרי לעל: (ג) ד״ה לומא וכו׳ פירש״י. נ״ב עי׳ פרק המאיל מפלגן דף לח תוס׳ ד״ה ואמאי:

לעזי רש״י

גרוויל״א [גרבילי״א]. חצץ.

רב נסים גאון

זמנין משני ליה (הוא) ברה״ר ועירובו בכרמלית ור׳ היא דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות. ועיקר דבריו של רבי בברייתא במס׳ עירובין בפרק בכל מערבין ודף מג. דתניא נתנו באילן למעלה מי׳ טפחים אין עירובו עירוב.

רבינו חננאל

ואמינא הילוך ע״י הדחק שמיה הילוך, תשמיש ע״י הדחק לאי שמיה תשמיש ברבא. והא דאמר רב יהודה זורזא דקני, פי׳ חבילת קנים רמא וזקפה, בגון שהריחה מוטלת [ע״ג הקרקע] והגביה הקצה האחת והאחרת מונחת ע״ג קרקע. והעמידה והשליכה אפילו כל היום לא נתחייב, שהרי לא הגביהה כלל ואינו חייב עד דעקר וכונה, הלכה היא. הא דא״ר יוחנן מקום שאין בו ד׳ על ד׳ טפחים מותר לבני רה״ר ולבני רה״י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו משא זה לזה, יעל זה הדרך העמדנו זו הברייתא דתניא אדם עומד על האסקופה נוטל מבעל הבית ונותן לו, נוטל מן העני ונותן לו, ובלבד שלא יטול מבעל הבית ויתן לעני ולא מן העני ויתן לבעל הבית, כגון זה הוא שא״ר יוחנן שלא יחליפו. ולא יטול מבעל הבית ויתן לעני כו׳, ואם נטל מבעה״ב ונתן לעני אי מן העני ונתן לבעה״ב פטור. ואמרינן נימא תהוי תיובתא דרבא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com